

Людмила СОКОЛОВСЬКА,
Богдан ТОЛКАЧ
(Житомирський агротехнічний
фаховий коледж)

ЛІТЕРАТУРНІ ЕКСКУРСІЇ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ МЕТОД ВИВЧЕННЯ ЛІТЕРАТУРИ

Сучасна освітня парадигма спонукає викладача до пошуку нових, більш ефективних підходів до процесу навчання. Літературні екскурсії стають відповіддю на цей виклик, вносячи інноваційність у процес вивчення літератури та забезпечуючи студентам незабутні враження та досвід.

Літературні екскурсії є цікавим та перспективним методом вивчення літератури. Ця стаття пропонує аналіз ролі літературних екскурсій як інноваційного методу вивчення літератури. Вона розглядає ефективність цього методу, його переваги, потенційні перспективи для подальшого використання в освітній практиці. Аналізується вплив літературних екскурсій на розвиток критичного мислення, літературної компетентності та загального інтелектуального розвитку студентів. Окрім того, у статті розглянуто можливість використання таких сучасних технологій, як мобільні додатки, для покращення літературних екскурсій та збільшення їхньої доступності та ефективності.

Літературна екскурсія – це вид навчальної або культурно-просвітницької події, під час якої учасники відвідують місця, пов'язані з життям та творчістю письменників, літературними подіями або історичними подіями, що відображені в літературних творах [3, с.53]. Це може бути екскурсія до музеїв, пам'ятників, будинків-музеїв, літературних пам'яток, а також до місць, що надихали письменників на створення їхніх творів.

Варто зазначити, що літературні екскурсії вважаються інноваційним методом вивчення літератури з кількох причин. Цей метод дозволяє студентам на власні очі побачити місця, описані в літературному творі.

Літературні екскурсії створюють можливість відчутти себе частиною того світу, який відображений у творі. Це допомагає читачам краще зануритися в текст та зрозуміти його глибше. Відвідування реальних місць, пов'язаних з літературою, дозволяє студентам отримати сенсорний досвід, відчутти атмосферу та інші деталі, які можуть бути важливими для розуміння твору.

Також зазначимо, що літературні екскурсії збагачують уяву студентів, надаючи їм конкретні образи та місця для подальшого відображення в їхньому розумінні твору. Здобувачі освіти можуть краще уявити собі сцени та персонажів, які вони вивчають.

Крім того, літературні екскурсії сприяють розвитку критичного мислення студентів, стимулюють їхній інтелектуальний розвиток та сприяють поглибленню інтересу до літератури [2, с.107]. Вони допомагають молоді побачити літературу не тільки як набір текстів, але і як живе та цікаве явище, що оточує їх у повсякденному житті.

Необхідно зазначити, що літературні екскурсії можуть бути покращені за допомогою використання сучасних технологій, таких як мобільні додатки. Для створення такого додатку можна використовувати різноманітні технології та функції, щоб забезпечити цікавий та інтерактивний досвід для користувачів. Подаємо кілька ідей для створення мобільного додатку:

1. *Інтерактивна мапа*. Потрібно реалізувати функцію, яка показує локації, пов'язані з літературою, на мапі. Користувачі зможуть отримувати детальну інформацію про кожне місце.

2. *Аудіогіди*. Можна додати можливість прослуховувати аудіогіди під час екскурсії. Це дозволить учасникам екскурсії слухати цікаві факти, історії та коментарі без необхідності читати пояснення.

3. *Інформаційні сторінки*. Додаємо сторінки з детальною інформацією про літературні твори, авторів, історію та культурні аспекти пов'язані з кожною локацією.

4. *Квізи та ігри.* Додаємо розділи з квізами або іграми, щоб підтримувати інтерес користувачів та перевіряти їхні знання під час екскурсії.

5. *Можливість завантаження додаткового матеріалу.* Створюємо можливість користувачам завантажувати додаткові матеріали, такі як тексти творів, фотографії або відеоматеріали, щоб додати глибину їхньому досвіду.

6. *Функція обговорення.* Додаємо можливість обговорення екскурсії та обміну враженнями з іншими користувачами додатку, щоб створити спільноту зацікавлених учасників.

Як бачимо, для реалізації такого додатку потрібно провести докладне планування, дизайн та програмування.

Після літературної екскурсії можна запропонувати студентам різноманітні завдання, щоб закріпити отримані знання та враження. Наприклад, написати есе або рецензію на основі вражень; виконати творчий проєкт, пов'язаний з екскурсією (створення відеороликів, аудіопрезентацій, вебсайтів, виставок).

Наведемо приклад літературної екскурсії. Під час вивчення історичної повісті Василя Шкляра «Маруся» доречно запланувати відвідування села Горбулів Черняхівського району Житомирської області – батьківщини отаманів Соколовських, очільників антибільшовицьких повстань. Саме про них Василь Шкляр розповідає в повісті. Після падіння Радянської влади в Горбулеві були відновлені могили членів родини Соколовських та встановлено пам'ятник козакам і козачкам «соколовцям», що полягли в українсько-радянській війні 1917 – 1920 років. Місце для пам'ятника обрали біля воріт Покровської церкви, де колись служив дяком Тимофій Соколовський, батько отаманів і водночас начальник штабу повстанського загону. У цій дерев'яній церкві він хрестив своїх дітей, які невдовзі уславили Україну на полях битв. На території Покровської церкви його й поховано.

Під час екскурсії необхідно основну увагу зосередити на розповіді про отаманшу Марусю Соколовську (біографічні відомості, роль в українській історії, легенди та пісні про неї). Можна провести читання відповідних уривків з твору «Маруся». Потім обговорити, як описані події та місцевість відображаються в реальному житті.

У програму екскурсії можна включити зустріч з місцевими мешканцями. Наприклад, студентам буде цікаво поспілкуватися з Лізою Соколовською – онучкою отамана Василя, яка знає багато цікавих фактів про свою бабусю Марусю Соколовську.

По завершенні екскурсії надаємо учасникам можливість поділитися своїми враженнями. Це може бути корисною частиною процесу навчання та дозволить отримати зворотний зв'язок для покращення роботи в майбутньому.

Поєднання вивчення літературного твору з екскурсією в місцевість, де відбуваються події твору, створює цікавий та пізнавальний досвід для учасників, сприяє глибшому розумінню та оцінці твору, збагачує знання студентів про культурну спадщину та історію рідної місцевості, а також сприяє формуванню патріотичних почуттів [1, с.87].

Отже, у даній статті було розглянуто роль та значення літературних екскурсій як інноваційного методу вивчення літератури. Здійснений аналіз показав, що літературні екскурсії є ефективним інструментом, який дозволяє студентам отримати глибше розуміння та відчуття контексту літературних творів. У світлі цих висновків, літературні екскурсії варто розглядати як важливий та перспективний інструмент вивчення літератури в освітньому процесі. Дослідження в цій області можуть сприяти подальшому вдосконаленню методів навчання та підвищенню якості освіти.

Література

1. Волошина Н.Й. Наукові основи методики літератури: навчально-методичний посібник. Київ: Ленвіт, 2002. 344 с.

2. Покоłodна М.М. Організація екскурсійної діяльності: підручник. Харків: ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2017. 180 с.
3. Токмань Г.Л. Методика вивчення української літератури в середній школі: підручник. Київ: ВЦ «Академія», 2012. 312 с.
4. Шкляр В. Маруся. Книжковий клуб «КСД». 2017. 384 с.